

Heinrich Rahn

**Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Henricus Rahne, I.D. & Prof.
Ad Exequias Quas ... Dn. Johanni Quistorpio, S.S. Theol. D. Facultatis Seniori &
Ecclesiarum Rostoch. Superattendenti ... Marito ac Parenti suo desideratissimo
Coniux ac Liberi moestissimi ... paratas cupiunt, Omnes Academiae Cives
peramanter invitat : [P.P. Rostochii d. V. Maii Anno M D CXLIIIX.]**

Rostochii: Kilius, 1648

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn777388472>

Druck Freier Zugang

Rahne, H.,
in
J. Qvistorp.

Rostock . 1648 .

49.

PROGRAMMA
2vo
RECTOR
Universitatis Rostochiensis
HENRICVS RAHNE,

J. D. & Prof.
AD EXEQUIAS
Quas

*Viro admodum Reverendo, Excellentissimo
Clarissimoq;*

DN. JOHANNI
QVISTORPIO,

S.S. Theol. D. Facultatis Seniori & Ecclesia-
rum Rostoch. Superattendenti ac Antistiti
Spectatissimo

*Marito ac Parenti suo
desideratissimo*

*Conjux ac Liberi mæstissimi
hodie paratas cupiunt,*

Omnes Academia Cives peramanter invitat.

—(O)—

ROSTOCHII,
Typis NICOLAI KILII, Academia
Typographi, Anno 1648.

En quàm invitus compello vos hodie,
CIVES ACADEMICI! quàm funesta quamq̃ la-
mentabilis est officii istius ratio, ad quod diligen-
ter sancteq̃ faciendum vos invito! Pene dixe-
rim: VELLEM NESCIRE LITERAS. Ullum
hoc die gaudii sensum animo percipere, piaculum
sit! Vixit eheu! vixit QUISTORPIUS ille, ille QUISTOR-
PIUS, cujus clara & commemorabilia merita omnis posteritas lo-
quetur, omnis atas exosculabitur. Mortuus est, quem vivere sem-
per omnes optabant. Nimirum restabat hac Rostochio nostro ca-
lamitas, ut tam saevo vulnere sauciaretur, ut tam inopinato funere
percelleretur. Non est vulgaris hac jactura. Amissus Academiae
ornamentum, Civitatis nostra delitium, Religionis Christianae pre-
sidium. Amissus Theologum pietate, doctrinâ pragmaticâ, &
mansueto spiritu, huic contentioso seculo valde utilem. Nemo ve-
strum est, scio, qui non QUISTORPIUM in ipso funere jam
reviviscere optaret, quo modo Roma Corfidium Plinius, Acilius
Aviolum Valerius, alium quendam Plutarchus commemorant. Sed
vixit! Unum nobis, & quod nulla unquam ex animis nostris dele-
bit oblivio, moriens reliquit, sui desiderium. Processerat in com-
munem hanc lucem heic Rostochii, anno supra millesimum quin-
gentesimum octogesimo quarto, Augusti die decima octava, sextam
circiter horam matutinam. Parentes habuit fama quidem &
opinionis bonae, sed tenuioris fortunae & conditionis. Patrem JO-
ACHIMUM QUISTORPIUM balantiopœum; matrem CA-
THARINAM Dumrathsi. Sunt equidem splendor natalium
& majorum gesta verè *ῥεputα κερτις*, & *Πινδαρον*, aureum, ut
Pindarus ait, fundamentum; neq̃ ignoramus parentum claritu-
dinem esse potiore patriâ. (Nam communibus præstant incom-
muniâ

munia, ut cum Tertulliano loquamur.) Imò eam ex donis exter-
nis solam eripi non posse. Undè Mithridates oratione generosè sup-
plici ita Eunonem affatur apud Tacitum: Mithridates, terra,
mariq̃ue Romanis per tot annos quæsitus, sponte adsum,
Utere, ut voles, prole magni Achæmenis: quod mihi so-
lum hostes non abstulerunt. Interim & locum habet illud Mi-
nutii Felicis in Octavio: omnes pari sorte nascimur, solâ vir-
tute distinguimur. Et illud Velleji: optimus quisque nobi-
lissimus. Nimirum nostra non sunt, genus, pecunia, καὶ ἐνὶ λόγῳ,
ὅσα ἐκ ἡμετέρων ἐσσι, ut Epictetus ait. Quin majoris est virtutis
argumentum, si quis familiam abjectam & obscuram, è tenebris in
lucem vocaverit. Iphicrates ille, cùm sutoris crederetur filius, ob
virtutem, & rei militaris peritiam, factus est Atheniensium Impe-
rator: unde, Harmodio ei ob generis ignobilitatem convicia inge-
rente, Meum, inquit, genus à me incipit, tuum in te definit,
ut refert Plutarchus in apophth. Imp. Et si igitur QUISTORPIUS
noster non clari generis parentes erat consecutus, ab iis tamen in-
genue liberaliterq̃ educatus, & sic institutus fuit, ut maioribus
suis virtute antecelluerit, & posteris suis genus obscuris ortus natali-
bus ipse fecerit. Elucebat in eo inter initia statim, ut solet in ge-
nerosis naturis, animi & ingenii lumen, quo fiebat ut per benedi-
ctionem divinam feliciter in schola patria artium ac linguarum ja-
ceret fundamenta. Quod cùm praeceptores ejus, ille M. NATHAN
CHYTRÆUS & ille PAULUS TARNOVIVS, at quanti vi-
ri! animadvertissent; tantum aberat ut conatus ejus laudabiles aut
refrentarent aut insuper haberent, ut potius ad majora nitentē ma-
gis magisq̃ hortatibus paternis exstimularent & doctrinis salubri-
bus redderent illustriorem. Multum enim interest eam at atulam
rectè institui, rectè tractari, quæ suo nisu insistere studiis, & suis au-
spiciis rem gerere, aut sine cortice nare nequit. Ab hoc enim fonte
fluunt omnes vel laudes, vel labe, quibus publica salus stat aut ca-
dit. Factis itaq̃ probè fundamentis consulto consilio in scholâ Beroli-
nensem

nēsem ablegatus atq; ibi per triennium in studiis humanitatis &
 literarum versatus fuit: Hinc Francofurtum ad Oderam concessit,
 non absq; piis parentum precibus, sed non multis cum numis. Cur-
 sum tamen ingenii non sufflaminavit illa contubernalis magnorum
 ingeniorum, quam bonae mentis sororem nominat Petronius, sed po-
 tius incitavit & provexit: ita ut intra annum quasi spacium
 plurimum in literis proficeret. Accidit autem ex insperato ut me-
 dio tempore pater ejus diem obiret, & ipse hoc fato domum rever-
 titi teneretur. Reversus itaq; AN. clō 13 cIV. non voluptatibus se de-
 dit & otio, sed per integrum septennium legendo pariter ac dispu-
 tando ita se adolefcentibus studiosis probavit, ut ad eum audiendum
 magno numero confluerent. Quo etiam factum, ut inclinatione
 voluntatis in eum propenderet **NICOLAUS** Ritter Patricius
 Lubecensis, suorumq; studiorum ac morum rectorem formatoremq;
 ascisceret. Quo cum per Hollandiam, Brabantiam & Flandriam
 singulari cum laude & maximo studiorum fructu peregrinatus est.
 Quamquam enim, si Seneca credimus, per se nemini prodest, neq;
 meliorem, neq; saniores, nec Medicum, nec Oratorem peregrinatio
 facit: pleriq; etiam vitia tantum imbibunt, & animi corporisq;
 morbos; non tamen ideo peregrinationes ex vita hominum tollen-
 das esse opinabatur: sed potiorem Aristotelis sententiam ducebat,
 qui Oratorem suum peregrinatorem esse vult: variosq; hominum mo-
 res contemplari. Inde Germaniam salvis incolumisq; reperens Ro-
 stockium iterum appulit: ubi virtus ejus jam in obscuro esse mini-
 me potuit. Eos enim in literis progressus fecerat, ut magnam de se
 spem concitaret iis, qui id temporis in Academia è superiore loco do-
 cebant. Caterum consuetudine D. DOMANNI & DN. GLADOVII
 COS. item D. GRYPHII, virorum sine controversia magni no-
 minis fruebatur. Hi non solum famam ejus auxerunt: sed & locum
 inter Professores ipsi facile impetrarunt. Anno enim clō 13 cXIV.
 eo se quo jam rebus humanis exemptus, die secundo Maji ad Profes-
 sionem Theologiae vocatus fuit. Quo munere impetrato consultum
 duxit ceteras etiam Germanorum Academias prius perlustrare,
 quam

quàm functionem sibi decretam obiret; ut nihil non attentaret, quod ad comparandum magnarum rerum scientiam facere videretur. Adiit itaq; Academiam Lipsiensem, Witebergensem, Jenensem, Marpurgensem, Giesensem, Altorfianam, Heidelbergensem, Coloniensem, Argentoratensem, Basiliensem, & alias. Postquam verò anno supra millesimum sexcentesimo decimo quinto domum redisset, ex exemplo vestigium figere in cathedra capit, & docendi labores cum magna voluptate & alacritate animi subivit, eosq; hætenus adeo diligenter ac probe sustinuit, ut merito suo ab omnibus non iniquis rerum aestimatoribus maximam laudem reportet. Eodem anno ipsi **RECTORATUS** munus demandatum fuit, quod singulari cum dexteritate gessit; quippe nihil in se desiderari passus est eorum, quæ ad Academia dignitatem commodaq; conservanda & amplificanda facere videbantur. Cumq; natura sua doctus & industriam etiam concionando de suggesto publicè non solum amplissimo Senatui sed & omnibus bonis satis superq; probasset, anno post, quàm professorias partes subierat, Archidiaconus ad adæm B Virginis in locum alterius demortui die XXX. Aprilis cooptatus fuit. Ceperat iam **QUISTORPII** nomen quotidie magis magisq; inclarescere: quare Academia Rostochiensis non diutius cunctandum rata, summis in Theologia honoribus eum ornavit, cum magno applausu omnium, quibus **QUISTORPII** virtus & eruditio iam nota erat. Ad ælum vero Promotionis & nuptias adiecit, nequaquam veritus bruta Vejovis Tarpeji **GREGORII VII.** fulmina, qui torrium Acheruns uxoriâ conjunctione Sacerdotibus interdixit. Matrimonio igitur sibi junxit **BARBARAM DOMANNIAM**, tum quidem virginem, nunc vero matronam ornatissimam, & ob obitū mariti maestissimam. Quæ patrem sortita erat **STEPHANUM DOMANNUM JC.** & Advocatum Osnaburgi celeberrimū magni illius **DOMANNI**, civitatum Anseaticarum Syndici, fratrem; matrem verò **Alheit Appelbohm** feminam singularis exempli. **STEPHANUS**, inquam, **DOMANNI** filiam sibi elegit, cum qua ab accensa nuptiali face usq; ad funebrem concordissime vixit. Ex hac filios suscepit duos, quorum **JOACHIMUM** natu minimum

abstulit atra dies, & funere merse acerbo;

alter natu maximus JOHANNES, Philosophia Magister & Theologia
 Professor in Academia nostra designatus, vir juvenis ad summa quaq;
 natus, paternarum virtutum genuinus heres, Haga-Comitis hodie com-
 moratur. Filias ex eadem sustulit octo, è quibus dua in fata concesserunt,
 sex adhuc superstites. Ex indem CATHARINA elocata est vi-
 ro admodum Reverendo atq; Excellentissimo Dn. THOMÆ LINDE-
 MANNO, SS. Theologia D. & Professori tum temporis in Academia
 nostra diligentissimo, nunc Pastori in ade Teutonica, quæ est Hafnia, vi-
 gilantissimo, ac bene merenti. MARGARETA verò nuptum data spe-
 ctata fidei ac prudentia viro Dn. JACOBO Schofen / qui Reipub. huic
 hodie est à secretis. BARBARAM ambivir & ex ambivir vir reveren-
 de dignationis & doctrinae erudite M. NICOLAUS RIDEMANNUS,
 Minister verbi divini ad B. Maria fidelissimus. ANNA deniq; nupsit
 viro spectatissimo doctissimoq; Dn. MARTINO Gerdes Civiacerevi-
 sario apud nos integerrimo. MARIA vero & AGNES adhuc domi ma-
 terna vivunt innuptæ, & ad rem familiarem bene pudicèq; educantur.
 Ex liberis suis avū se factū hei! quanta cum voluptate vidit Macarites
 noster. Vidit autem nepotes septendecim, raro sane felicitatis exemplo.
 An. clc lxc XLV. die XXV. Octobris Pastor Ecclesie ad B. Maria, paullo
 post etiam, nempe die V. Decembris ejusdem anni Super attendens ma-
 ximo consensu & mirifica gratulatione totius urbis declaratus fuit. Ad
 hunc igitur honorem, vel ad honorum quasi solstitium evectus QUL-
 STORPIUS, Deum immortalem! quanta cura officii sui partes exple-
 vit? quam egregiam informandi rudes literarum sacrarum metho-
 dum invenit & post se reliquit? Memoriam vel hujus solius meriti
 nulla unquam posteritas silebit, nulla unquam obliterabit oblivio. At
 quæ sunt ejus merita in Academiam, in literas & literarum cultores?
 Multoties Decanatus officio in Collegio Theologico magna cum laude
 & successu præsuit: multisque bonis & doctis viris honores contulit:
 Undecies etiam susceptum Rectoratus munus, functionem verbo splen-
 didam & magnificam, reipsa molestem & miseriarum plenissimam ex-
 plevit: in quo si non omnium votis respondit, nihil mirum est: cum
 nec ipse Jupiter omnibus placeat, sive pluat, sive tempestates serenent.

Præ-

Præterquam quod studiosa juventuti auditoribus suis, qui discendi studio flagrant;
 libenter, dextrè & fideliter communicabat, quicquid eruditum in doctissimo pectoris
 sui serinio possidebat, in publicum etiam varia ingenii monumenta commodo Rei-
 pub. literaria edidit. E quibus principem locum obtinent Commentarii illi in Epi-
 stolas Pauli, in Threnos Jeremie, in Nabum Prophetam, Quatuor Novissima, Tra-
 ctatus de Conscientia, Polemica multa, & Nota illa in Biblia, quæ jam à prælo libe-
 rata & Francosurto ad nos reditum maturare dicuntur. Ceterum pietatem ac re-
 ligiosum Numinis cultum & docuit & coluit ipse. Domus ejus afflictis semper patuit
 ad quam undiq; confluebant, qui opem in inopia, auxilium in calamitate, sub-
 sidium in egestate desiderabant. Talem se omnibus imperiebat, ut ad hominum
 animos ac voluntates devinciendas ipsis quasi Gratiarum manibus, factus videretur.
 Inprimis matri suæ ἀντιγενήτρια per solvit, fratres item ac sorores munificentiam
 ejus satis experti sunt. Tempestate illâ bellicâ, quâ incolæ sedibus suis miserrimè
 in modum undiquaq; ejiciebantur, & ad mania nostra sese recipiebant, eò omnem
 curam & cogitationem intendit, ut misera illius turba inopia & pecuniâ & frumen-
 tû, ope, operâq; sublevaretur. Equabilem ad omnes casus animum ostendebat, seu
 prospera illi, seu adversa nuntiarentur; difficileq; erat aut letitiam in ejus vultu,
 aut tristitiam deprehendere. Omnia divina providentiâ committebat, & quocun-
 que præpotentis Dei voluntas vergere videbatur, eò animum confestim in-
 clinabat. Consilia poterat in arena capere perquam salubria: quomodo Thu-
 cydides scribit, Themistoclem fuisse κράτιστον ἀντογενήδιον τὰ δέοντα,
 maxime idoneum ad explicandum ex tempore, quid fieri oporteret.
 In exadificanda urbî bujus felicitate unicè laboravit, neq; antiquius quicquam ha-
 buit quàm ut publico bono vel cum detrimento valetudinîs consulere. Patientiâ
 egregiè erat munitus, quâ velut clypeo improborum calumnias & obrektionem
 excipiebat. Erat hic occasio recensendi ceteras quoq; QUISTORPII virtutes: sed
 vereor ne patiar aliquam ex copia difficultatem. Ex hî igitur liquet, quantum vi-
 rum amiserimus. Outinam tantum thesaurum facta nobis non invidissent! sed im-
 mutabilis est lex illa, & irrevocabile Fati decretum. Satis autem verborum fecisse
 mihi videor de vita QUISTORPII: restat ut aliquid etiâ dicamus de morte. Cum die
 XXVIII. Apr. Illustris & Reverend. Princeps ac Dn. Dn. ADOLPHUS FRIDERICUS
 Dux Megapolitanus, Dominus noster Indulgentissimus QUISTORPIUM ad se Dobe-
 ranum accersisset, mandato confestim audiens itineri sese accinxit, eoq; labente de-
 mum cælo pervenit. Postero die cum potestatem quidem salutandi Principem habe-
 ret, sed dies, quem vocant, Saturni verteretur, quo à confessionibus agrè abesse po-
 terat, licentiam huc remigrandi submississimè petiit & quæ est Clementia Principû,
 facile

facile impetravit, eâ tamen lege atq; conditione, ut sacrâ rite absolūtis extemplo rediret. Quod etiam factum est. Cum autem die Luna sapientissimum Principem summa cum veneratione iterum adisset, integritas Quistorpij adeo Principem delectavit, ut eum horâ tertiâ demum pomeridianâ à latere suo dimitteret. Dimissus itaq; clementissimè in hospitium, quod presbyter ejus loci ipsi aperuerat, se recepit. Summâ ibi cœnula eaq; frugali, cubitum/e contulit eâ mente ut postero die Illustrissimo Principi iterum adesse & de negotiis incolumitatem Reipub. hujus spectantibus agere vellet. Ante verò quàm somno se daret, in hæc verba erupit: timeo noctem instantem & horret animus quando recordor exquisitos illos cruciatus & dolores quibus præteritâ nocte afflictus ac pene exanimatus fui. Ita sibi præagitur quasi fatalem illam horam, nec frustra. Circa meridiem enim noctis asthma illud scorbuticum, quo per menses jam aliquot angebatur, adeo violenter corpus corripuit, ut fere deficeret in dolore vita ejus, & anni ejus in gemitibus. Quos gemitus vir reverendus & doctissimus M. PETRUS Eddeslin in eodem cubiculo cum audivisset, protinus accurrit, & quo medicamento sibi consultum vellet, rogavit; cui QUISTORPIUS: Non alio, inquit, potestis malo huic mederi, quàm prece Dominica. (Ihr könnet mir nicht anders helfen / als mit einem Vater unser) Uniceq; id crebris à Deo precibus exoptavit, ut liceret sibi vitam hætenus non otiose actam morte placidâ terminare. Et verò voti sui summam est consecutus. Animus ad extremum usq; spiritum Deo devotus duravit, donec tandem corpore domicilio, in quo annos sexaginta & quatuor, tanquam hospes præstantissimus, commoratus fuerat, ad beatorum sedes evolavit: ubi nunc sempiterna securitate fruitur.

Gratulentur sibi & Conjux Defuncti & liberi, quod Illustrissimus ac Celsissimus Princeps Noster tanto favore tam vivum ac videntem quàm fatû jam functum QUISTORPIUM complexus fuerit ut filio suo JOHANNI GEORGIO Principi Megapolitano illustrissimo totiq; Aula defuncti corpus ad fines usq; & limites Dobberanos solenni ritu honorificè comitari quam clementissimè mandavit. Ad Principis exemplum vestrapte sponte componetû vos, Cives Academici, & frequentissimo comitatu funus hoc ducetis. Mihi credite, suum erga Defunctum amorem non testari, impietati; supremum humanitatu officium non exhibere, summa ingratitudo est. Valete. P. P. Rostochii d. V. Maji Anno 1610 cXLIIIX.

Conventus fiet in Aede B. Virgini sacra,
hora prima pomeridiana.

MS(O) 50

quam functionem sibi decretam obiret; ut nib
 ad comparandum magnarum rerum scientiam
 itaq; Academiam Lipsiensem, Wittebergensem,
 sem, Giessensem, Alcorfianam, Heidelbergensem
 zoratensem, Basiliensem, & alias. Postquam
 mum sexcentesimo decimo quinto domum rediiss
 figere in cathedra cepit, & docendi labores cu
 alacritate animi subivit, eosq; hactenus adeo a
 vuit, ut merito suo ab omnibus non iniquis veri
 mam laudem reportet. Eodem anno ipsi RE
 mandatum fuit, quod singulari cum dexteritat
 se desiderari passus est eorum, qua ad Academia
 conservanda & amplificanda facere videbantur
 res & industriam etiam concionando de suggest
 plissimo Senatui sed & omnibus bonis satis supe
 quam professorias partes subierat, Archidiacon
 in locum alterius demorari die XXX. Aprilis coop
 QUISTORPII nomen quotidie magis magis
 Academia Rostochiensis non diutius cuncta
 Theologia honoribus cum ornavit, cum magno
 bus QUISTORPII virtus & eruditio iam in
 Promotionis & nuptias adjecit, nequaquam ver
 peji GREGORII VII. fulmina, qui totum Ach
 ne Sacerdotibus interdixit. Matrimonio igitur
 DOMANNIAM, tum quidem virginem, nunc
 simam, & ob obitum mariti maerissimam. Quae p
 PHANUM DOMANNUM JC. & Advocatum
 magni illius DOMANNI, civitatum Ansestia
 matrem verò Alheit Appelbohms feminam s
 PHANI, inquam, DOMANNI filiam sibi elegit
 piali face usq; ad funebrem concordissime vix
 duos, quorum JOACHIMUM natu minimu
 abstulit atra dies, & funere me

13

the scale towards document

